

1923-10-31

SENDER

Joakim Skovgaard

RECIPIENT

Thomas Laub

FACTS

Document type:
Letter

Archive:
Mappe 146 nr. 4

TRANSCRIPTION

Afventer transskription.

Tora Laub 28/10 23 til

afskrift

Kære Skovgaard. Det de har skrevet er - set fra én side - både kært og rart. Men jeg har i virkeligheden en hel anden opfattelse af viserne. Den er måske gammeldags, baralig, men jeg tror den er rigtig.

Viserne handler ikke om andet end det ordene lyder på. De der skrev dem trode på trældom, på onde stelmødre, på forgørelse o.s.v. Og på grundlag af denne overtro, som vi ikke deler, skilte de så de herligste steldringer af menneskeliv, i den skønneste form, både i ordvalg, ordklang, versmål, melodier, sådan at vi ikke har noget dejligere på dansk og ikke noget mere dansk.

Man er da jo ikke noget i vejen for, at man, når man vil forklare et eller andet åndeligt, kan bruge viserne lignelsesvis, som billeder. Det har man lov til. Men man må vide, at når man sætter det man vil forklare, ind i viserne, som hørte det til dem, så digter man om på dem. Den forudsætning er vist af og til gjort i folkelige foredrag. Man kan klare det man taler om, ved at bruge lignelser hentede fra viserne, men man klarer ikke viserne, man forplumrer dem, når man kun vil forstå dem som allegorier eller symboler på noget andet, selv om det er nok så åndeligt. - Den slags kender vi fra anden kunst. Det siges at der er dem der mener, at Dons oprigtighed ved rådhuset - udtrykker kampen mellem den gamle kraft og det nye i de Rikshæmmer. Jeg tænker, de mener at denne tale, just ikke lytter til forståelse af kunstværket, - selv om ikke kan formene falde at hente en lignelse fra dette kunstværk, når de vil belyse et eller andet. - I ad-

Sten

Det jeg her siger gælder også om "Jomfruen i Hindsholm". Denne vise er jo meget dunkel - om fordi den skal være dunkel - eller fordi noget i fortællingen er faldet bort. Vist er det, at denne dunkelhed, for mig i det mindste, bræger til at øge den tunge vemodige stemning der når sit højdepunkt i de to dejlige klagevers til sidst. Ved siden af al denne dejlighed siger jeg: Herud ad al tale om skyld, al forklaring og al moralisering. Visen står højt over alt dette.

Et andet eksempel på min synsmåde:

De kender: Ræven flyver om aften,

om dagen den ikke må,

den skal have de onde lykke,

de gode kan ikke få. - Men ræven flyver om aften.

Sammen med sin melodi (og de følgende vers) giver denne begyndelse af visen det vidunderligste udtryk for en vis brude af menneskelivet, af stemningens liv (jag skal vel vægte mig for at forklare denne side, mine

og vi endte sig "med orden af visens" — Men tænker jeg, at i tidernes løb,
den ene danske efter den anden har brugt denne begyndelse som udladning
for den sang der tyngede dem. Det har de haft lov til. Men hvis de
danske så har sagt: De årsager der valgte min sang, var også årsager
til digtets fremkomst og digtet handler om dem, — ja så digtede de.

Der er jeg her forklaret mig tydeligt. Men jeg synes i virkeligheden, at kunsten
hvordan visernes — eller dens — forklares ved at gøres til billeder på noget
der ligger udenfor dem. Dens The L.

Efter modtagelsen af foranførte brev fortrækker jeg, efter den røde streg at
fortsætte således.

Mine billeder er oprindeligt malede som forarbejder til værnings bestemte for
dronningens sal på Christiansborg, hvortil jeg fandt det mest passende at tage mo-
tiver fra vor skønneste og mest danske poesi, de lå lige for min lyst, og mine
ermer nærmest.

Siden bestemtes værnings gerne til en anden sal, et opholdsværelse ^{for} tron-
salen. Jeg finder det fuldt så passende, at selve malerierne nu ophænges for
at tjene festsalen hvor blomster af Danmarks ungdom samles i eget hus.
De yngre emner kan de dog ikke få, og de vil være at kende og bo i landet.

Det kan ikke nytte at ville have fine historiemalere af mig; vil man
for folket skaffe historie i billeden, har jeg vel ikke dygtigst historieframstilling
inden jeg var død.

Dansk ungdom, danske poesi, danske kunst med kunne passe for hin-
anden. Vi der har gennem århundreder stået deres prøve, hans udførelse
maleri gør det, skal det nok vise sig, at billederne vil føles hjemlige.
Mestens efter Wijs

31/10 23 R.S.

Hermed uddrag af de benyttede viser.